

RAPPORT

Quickscan Natuurwet- en regelgeving Grote Beerze

ten behoeve van uitvoer beekherstel

Klant: Waterschap De Dommel

Referentie: BG2373_WAT_RP_1909021432

Status: Finale versie/P02.01

Datum: 2 september 2019

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Larixplein 1
5616 VB EINDHOVEN
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 42 50 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Quickscan Natuurwet- en regelgeving Groote Beerze

Ondertitel: Quickscan Natuurwet- en regelgeving Groote Beerze
Referentie: BG2373_WAT_RP_1909021432
Status: P02.01/Finale versie
Datum: 2 september 2019
Projectnaam: Herinrichting Groote Beerze
Projectnummer: BG2373
Auteur(s): B.J.H.M. Possen

Opgesteld door: B.J.H.M. Possen

Gecontroleerd door: Chris van Doveren

Datum/Initialen: 2-9-2019

Goedgekeurd door: Chris van Doveren

Datum/Initialen: 2-9-2019

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Beknopte beschrijving van het toetsingskader	4
3	Plangebied en te toetsen activiteiten	5
3.1	Plangebied	5
3.2	De voorgenomen activiteit	5
4	Effectbeoordeling soortenbescherming	7
4.1	Werkwijze beschermde soorten	7
4.2	Aanwezige beschermde soorten en effectbeoordeling	8
4.2.1	Vaatplanten	8
4.2.2	Zoogdieren	9
4.2.3	Amfibieën en reptielen	11
4.2.4	Broedvogels	12
4.2.5	Overige soortgroepen	14
4.2.6	Zorgplicht	15
4.3	Resumé effectbeoordeling soortenbescherming	15
5	Effectbeoordeling gebiedsbescherming	17
5.1	Effectbeoordeling in algemene zin	17
5.2	Bepalen relevante storingsfactoren	17
5.3	Effectbeoordeling	20
5.3.1	Oppervlakteverlies (1) en Vernatting (9)	20
5.3.2	Verandering dynamiek substraat (12)	23
5.3.3	Verstoring door mechanische effecten (17)	23
5.4	Cumulatie	23
5.5	Resumé effectbeoordeling gebiedsbescherming	24

6	Effectbeoordeling Wet natuurbescherming – Houtopstanden	25
7	Effectbeoordeling Natuurnetwerk Brabant	26
8	Conclusie	27
	Referenties	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Globaal tussen Casteren en Westelbeers (Figuur 1-1), specifiek tussen de wegen “Broekeindsedijk” in het noorden en “De Hoeve” in het zuiden, voorziet Waterschap De Dommel met behulp van beekherstel te komen tot een meer natuurlijke, robuuste en klimaatbestendige inrichting van het beekdal van de Grootse Beerze, waarbij zowel de doelen die volgen vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Habitatrichtlijn (Natura 2000) en Natuurnetwerk Brabant in één project worden verwezenlijkt. De gezamenlijke doelen laten dan ook veel overlap zien.

Op voorhand is duidelijk dat dit project, dat gezien moet worden als een ruimtelijke ontwikkeling, mogelijk raakvlakken heeft met de juridische kaders die de Wet natuurbescherming stelt aan bescherming van gebieden (Natura 2000), soorten en houtopstanden en daarnaast mogelijk raakvlakken heeft met de beleidskaders die Natuurnetwerk Nederland aan dergelijke projecten stelt. De Grootse Beerze is op dit traject immers onderdeel van Natura 2000-gebied “Kempenland-West”, dat óók is opgenomen in Natuurnetwerk Brabant. Tegelijkertijd is voor óók duidelijk, dat het project als maatregel is opgenomen in het Natura 2000-beheerplan voor Natura 2000-gebied “Kempenland-West” (Provincie Noord-Brabant 2017a), waar de Grootse Beerze in het plangebied onderdeel van uitmaakt (Ministerie van Economische Zaken 2013; Figuur 1-1). Voor het uitvoeren van beheerplanmaatregel geldt op grond van de Wet natuurbescherming (artikelen 2.9, 2.8 en 2.7) een vrijstelling van vergunningverlening, omdat deze maatregelen zoals in het beheerplan onderbouwd noodzakelijk zijn voor het behalen van de voor een Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Vergelijkbare artikelen zijn opgenomen ten aanzien van Soortenbescherming (hoofdstuk 3) en Houtopstanden (Hoofdstuk 4) in de Wet natuurbescherming.

Vrijstelling van vergunningverlening betekent niet dat de initiatiefnemer voor een beheerplanmaatregel, bijvoorbeeld, geen onderzoeksplicht meer heeft op grond van de Wet natuurbescherming. Natuur wet- en regelgeving moet daarom een integraal onderdeel van een dergelijk project zijn. Om dit te bewerkstelligen, heeft Waterschap De Dommel besloten om een eerste verkenning met betrekking tot (beschermde) natuurwaarden in het plangebied al in de planfase uit te voeren. Zodoende krijgen deze actuele waarden een volwaardige plek in het planproces -dat hierop bijvoorbeeld nog aangepast kan worden- en worden problemen richting de uitvoering zoveel mogelijk voorkomen. Deze verkenning is gevat in Possen en van Doveren (2018).

Inmiddels is het planproces zo ver gevorderd, dat duidelijk is welke maatregelen, waar, wanneer genomen moeten worden. Een goed moment om de al eerder opgehaalde informatie (Possen en van Doveren 2018) te vertalen naar een formele Quickscan Natuurwet- en regelgeving, de gebruikelijke eerste stap in een formele toetsing aan de kaders van vigerende natuurwet- en regelgeving.

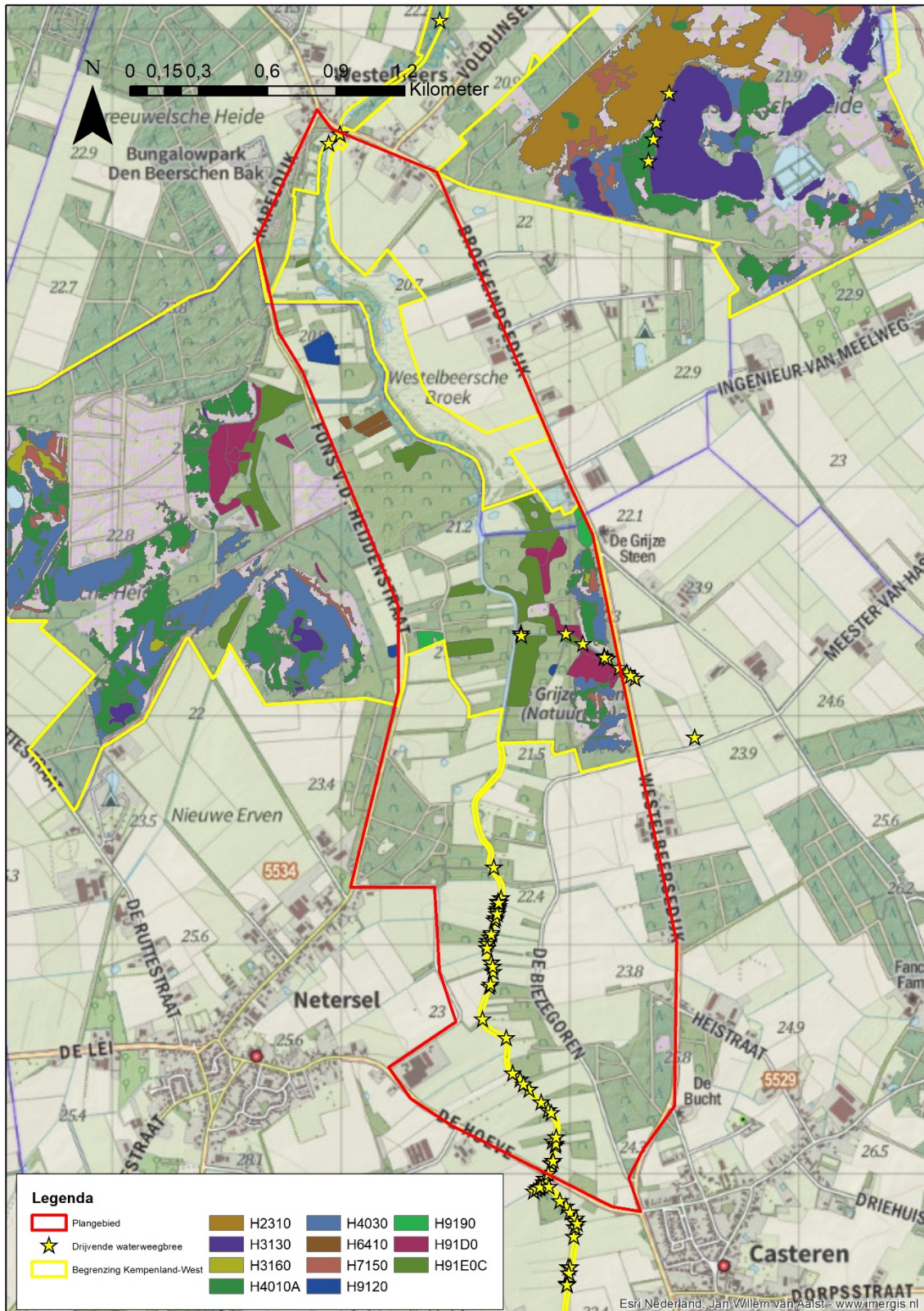
1.2 Doel

In deze rapportage wordt nagegaan of de voorgenomen activiteit een kans op negatieve effecten op voor onder de Wet Natuurbescherming beschermde soorten of gebieden in zich draagt. Voor de soorten wordt hierbij een Quicksan doorlopen en voor gebieden wordt de werkwijze zoals gebruikelijk bij een Voortoets gevolgd: aan de hand van zogenoemde storingsfactoren gevat in de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2019) wordt in kaart gebracht welke storingsfactoren mogelijk op kunnen treden en in hoeverre dit leidt tot kans op negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande gegevens en van project-specifieke gegevens die in het kader van het voorgenomen beekherstel beschikbaar zijn gekomen. Denk hierbij aan hydrologische modelberekeningen. Deze gegevens worden gebruikt om in deze Voortoets zo gedetailleerd mogelijk invulling te geven aan de eisen die de Wet natuurbescherming stelt en die zijn opgenomen in het ontwerp beheerplan voor Natura 2000-gebied “Kempenland-West” (Provincie Noord-Brabant 2017a).

1.3 Leeswijzer

In het navolgende (tweede) hoofdstuk wordt het toetsingskader zoals de Wet natuurbescherming dit voorschrijft beknopt beschreven. Het derde hoofdstuk beschrijft het plangebied en de voorgenomen activiteit, dat wil zeggen het voorgenomen beekherstel. In het vierde hoofdstuk vindt de Quicksan voor de soortenbescherming plaats en in het vijfde hoofdstuk de beoordeling in het licht van de onder de Wet natuurbescherming geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Het zesde en laatste hoofdstuk vat voorliggende rapportage samen in de vorm van conclusies.

Figuur 1-1 Globale begrenzing van het studiegebied (Rode contour, waarbij simpelweg omliggende straten zijn gevolgd) en de relatie met Natura 2000-gebied “Kempenland-West” (gele polygoon) en de daarbinnen gelegen habitattypen (gevlude polygoonen) en de habitatrichtlijnsoort Drijvende waterweegbree (Luronium natans; gele ster). Getoonde informatie is afkomstig van Provincie Noord-Brabant (2017) en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD 2019).

2 Beknopte beschrijving van het toetsingskader

De juridische kaders die volgen uit de Wet natuurbescherming en het beleid rond Natuurnetwerk Nederland vormen het toetsingskader. Wat betreft de Wet natuurbescherming zijn de onderdelen Gebiedsbescherming (Hoofdstuk 2 van de wet), Soortenbescherming (Hoofdstuk 3 van de wet) en Houtopstanden (hoofdstuk 4 van de wet) van belang in het licht van de voorgenomen activiteit.

Het onderdeel Gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Voor elk van de aangewezen gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, nader uitgewerkt in een beheerplan, die gelden als toetsingskader. Uitgaande van de instandhoudingsdoelstellingen dient nagegaan te worden of sprake is van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en zo ja, of de wezenlijke kenmerken en waarden van een Natura 2000-gebied in het geding zijn. Hierbij is ook zogenoemde *externe werking* van belang. Dat wil zeggen dat ook beschouwd moet worden in hoeverre effecten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten hebben op in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen.

Het onderdeel Soortenbescherming van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna. Op hoofdlijnen is sprake van een drietal beschermingsregimes: een voor soorten van de Habitatrichtlijn, een voor soorten van de Vogelrichtlijn en een voor nationaal beschermde soorten. In de wet zijn ten aanzien van deze soorten verbodsbepalingen opgenomen als ook gronden waarop ontheffing kan worden verleend. Deze kunnen per regime verschillen, waarbij de beide eerstgenoemden de meest strikte bescherming genieten. Bepaald dient te worden of sprake kan zijn van overtreding van geformuleerde verbodsbepalingen, of alternatieven voorhanden zijn, of sprake is van een wettelijke grondslag dan wel een wettelijk doel en in hoeverre sprake is van negatieve effecten op de staat van instandhouding van betrokken soorten. Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming) geldt verder een algemene zorgplicht conform artikel 1.11. Deze plicht houdt in dat een ieder 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

Ook houtopstanden zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 4 van de wet). Wanneer meer dan 10 are opgaande begroeiing, dan wel laanbeplanting van ten minste 20 bomen moet verdwijnen buiten bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom, dient hiervan melding te worden gemaakt bij Bevoegd Gezag. Uitgezonderd zijn onder meer (maar niet uitsluitend) naaldbomen bedoeld voor kerstbomenteelt of uit populieren of wilgen bestaande wegbeplanting. De verloren gegane bomen dienen binnen drie jaar, op bosbouwkundig verantwoorde wijze elders te worden teruggebracht (herplantplicht).

Natuurnetwerk Brabant biedt planologische bescherming aan gebieden die in dit netwerk zijn opgenomen. Het provinciaal beleid met betrekking tot het Natuurnetwerk Brabant is onder meer in een structuurvisie, de Verordening ruimte (Provincie Noord-Brabant 2019b) en het Natuurbeheerplan (Provincie Noord-Brabant 2019a) opgenomen en uitgewerkt. Hierbij wordt een "nee, tenzij" principe gehanteerd. Dat wil zeggen dat voornemens alleen dan mogelijk zijn wanneer deze niet leiden tot negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken waarden van het netwerk, tenzij hiervoor een dwingende reden van openbaar belang geldt. De wezenlijke kenmerken en waarden volgen uit de beheertypen die binnen Natuurnetwerk Brabant aanwezig zijn, dan wel worden nagestreefd. In Noord-Brabant moet ook in geval van Natuurnetwerk Brabant ook rekening gehouden worden met externe werking (zie daarvoor de paragraaf over Gebiedsbescherming in dit hoofdstuk).

3 Plangebied en te toetsen activiteiten

3.1 Plangebied

Het plan- en tevens studiegebied, gelegen in de Noord-Brabantse gemeenten Oirschot en Bladel, bevindt zich globaal tussen Castelre in het zuiden en Westelbeers in het noorden (Figuur 1-1). In het westen wordt het beekdal begrensd door de weg “Fons van der Heijdenstraat”, in het oosten door de weg “Westelbeerse dijk”. De noordelijke en zuidelijke begrenzing worden, zoals gezegd, gevormd door respectievelijke de wegen “Broekeindsedijk” en “De Hoeve”.

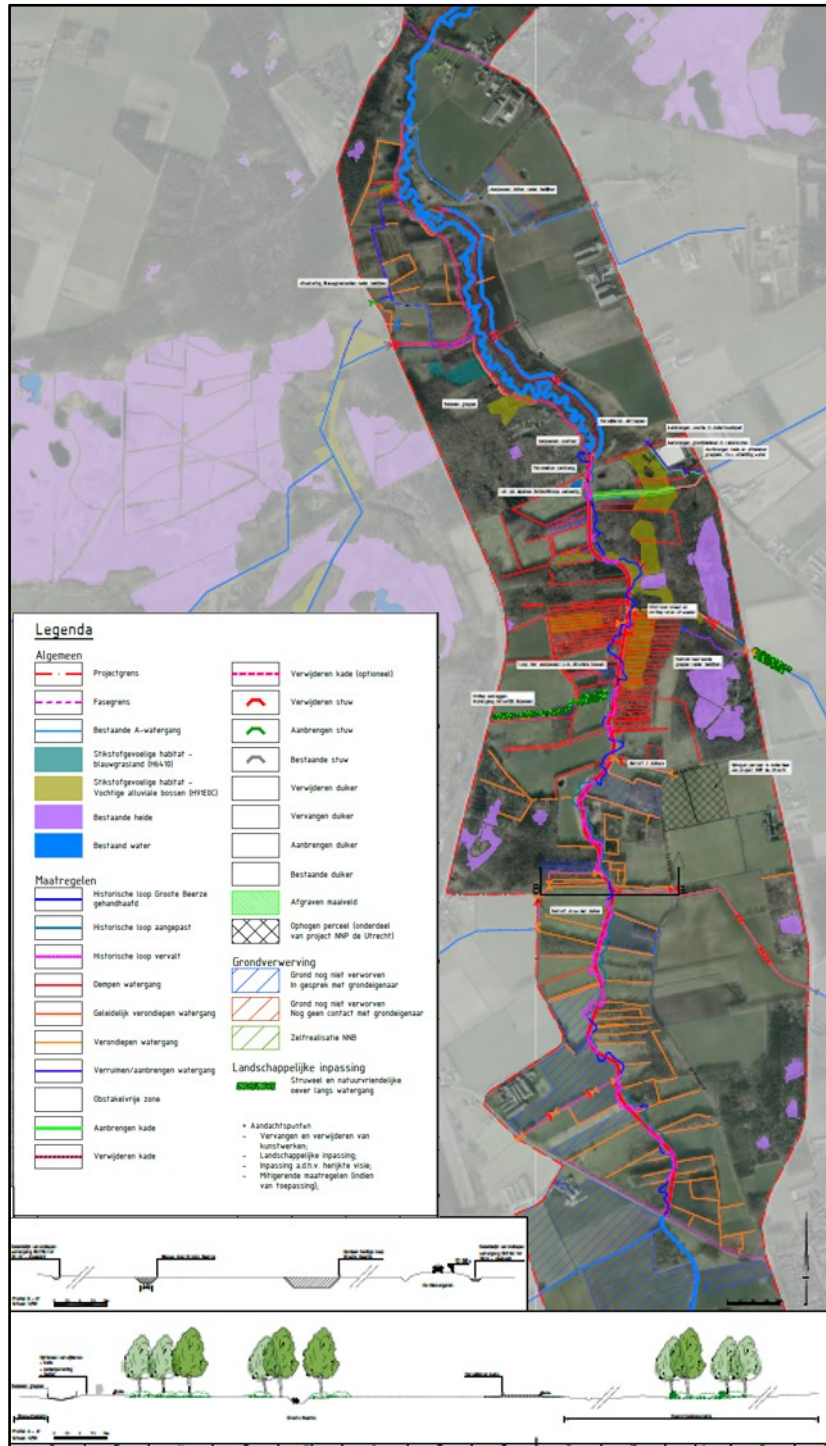
3.2 De voorgenomen activiteit

Binnen het plangebied is beekherstel voorzien, naast maatregelen bedoeld om de flanken en intrekgebieden daaromheen te vernatten (Figuur 3-1). Uitgangspunt voor het definiëren van maatregelen is een ecohydrologische systeemanalyse (Possen 2017). In deze systeemanalyse is specifiek voor het plangebied bepaald aan welke knoppen gedraaid kan worden om het beoogde natuurbehoud en -herstel te verwezenlijken. Belangrijkste maatregelen die daaruit volgen zijn hermeandering van de Grootte Beerze, (laten) verondiepen of dempen van lokale afwateringsstructuren en het aanpassen van de waterhuishouding in het beekdal, om de noodzakelijke verhoging van de grondwaterstanden te bewerkstelligen.

Concreet betekent dit in ieder geval dat de genormaliseerde loop van de Grootte Beerze weer een meer natuurlijke, meanderende loop krijgt. Hierbij is een van historische lopen van de Grootte Beerze het uitgangspunt. Daar waar uit de habitattypenkaart volgt dat inmiddels Beekbegeleidende bossen direct langs de beek aanwezig zijn, is de loop (waar mogelijk) zo aangepast, dat deze bedoelde bossen niet raakt.

Veel van de Beekbegeleidende bossen in het gebied zijn ontstaan uit met behulp van rabatten droog gelegde bossen. Dempen, verondiepen of laten verlanden van deze rabatten, is een goede manier om de stijghoogte in deze bossen te verhogen. Iets dat nodig is om ze in ieder geval duurzaam in stand te houden (Possen 2017; Provincie Noord-Brabant 2017a). De keuze tussen dempen, verondiepen en verlanden is locatie-specifiek; ze is onder meer afhankelijk van de aanwezigheid van relictpopulaties van kenmerkende soorten, beschikbare ruimte, landschappelijke ligging en dergelijke. Deze informatie is gebruikt om de maatregelen in het veld te optimaliseren, hetgeen terugkomt in figuur 3-1.

Naast wat kleinere waterwerken als het verwijderen of plaatsen van stuwen en duikers, worden enkele grotere, primair agrarisch georiënteerde watergangen in het beekdal anders ingericht of verlegd. In feite wordt de agrarische functie van de natuurfunctie gescheiden. Dit omdat betreffende watergangen de omliggende bos- en heidegebieden (sterk) draineren.

Figuur 3-1 Maatregelenkaart beekherstel (voorgenomen activiteit).

4 Effectbeoordeling soortenbescherming

4.1 Werkwijze beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor beschermde soorten is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1. Inventarisatie van het plangebied en bronnenonderzoek

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde natuurwaarden in het studiegebied, is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), welke is geraadpleegd december 2018 (en opnieuw gecontroleerd augustus 2019). Daarbij zijn de gegevens van de laatste 10 jaar opgevraagd (Possen en van Doveren 2018). Het betreft hierbij zowel historische als actuele gegevens die verzameld zijn via allerlei bronnen zoals RAVON, SOVON, de Zoogdierverseniging et cetera. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de soortspecifieke gegevens in relatie tot de aanwezige habitats. Daarnaast zijn verschillende (oriënterende) veldbezoeken uitgevoerd in het studiegebied. De zo verkregen informatie vormt de basis voor de navolgende effectanalyse.

Stap 2. Vaststelling van de effecten op beschermde natuurwaarden

Om vast te stellen of het project effect heeft op beschermde plant- en diersoorten, is een (beknopte) analyse gemaakt van het project in relatie tot de habitateisen van beschermde soorten in het plan- en studiegebied. Daarbij is ook gekeken in hoeverre het studiegebied voorziet in specifieke eisen van beschermde soorten.

Stap 3. Beschrijving van de effecten op beschermde natuurwaarden

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te confronteren zijn de mogelijke effecten van het voorgestelde project op de aanwezige beschermde plant- en diersoorten inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Voorstellen van mitigerende en/of compenserende maatregelen

Waar beschermde soorten schadelijke effecten ondervinden of kunnen ondervinden, worden voorstellen en aanbevelingen gedaan om de negatieve effecten op deze beschermde plant- en diersoorten te mitigeren. De gedane voorstellen en aanbevelingen worden bij voorkeur meegenomen in het bestek en bijbehorende planning.

Stap 5. Conclusies en aanbevelingen

Uit voorgaande stappen volgt welke effecten verwacht worden, of er eventuele vervolgonderzoeken nodig zijn en/of een ontheffing nodig is in het kader van de Wet natuurbescherming. Gericht vervolgonderzoek kan nodig zijn als er twijfel is over het al dan niet voorkomen van beschermde plant- en diersoorten waarbij mogelijk sprake is van overtreding van verbodsbepalingen.

4.2 Aanwezige beschermde soorten en effectbeoordeling

4.2.1 Vaatplanten

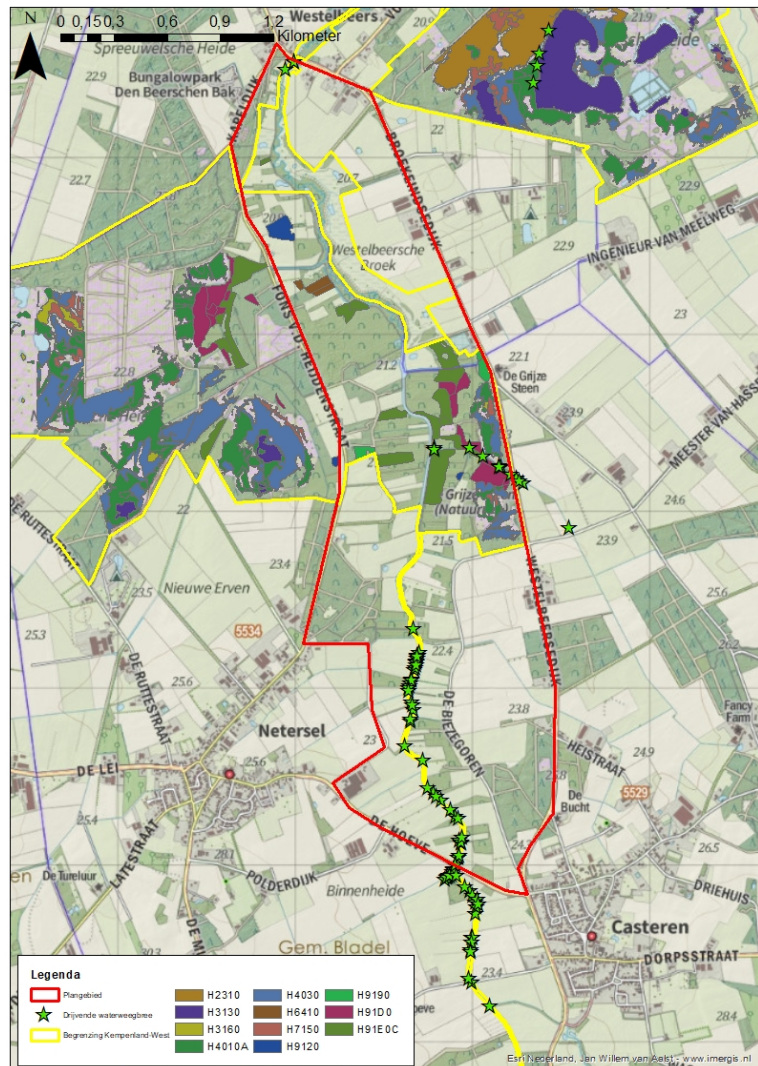
Het plangebied arm is aan beschermde vaatplanten. Alleen de Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*), geniet bescherming op grond van de Wet natuurbescherming, specifiek op grond van de Habitatrictlijn.

De Drijvende waterweegbree, een soort die gebonden is aan de beek en waarvan “Kempenland-West” op landelijke schaal een belangrijk bolwerk vormt, is ook bekend uit het plangebied en komt bovendien daar voor, waar hermeandering dan wel andere hydrologische maatregelen zijn voorzien (Figuur 3-1 en figuur 4-1). Dit betekent dat niet op voorhand is uitgesloten, dat sprake is van overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen, meer specifiek artikel 3.5.

Gezien de soort ook bescherming geniet op grond van het onderdeel Gebiedsbescherming uit de Wet natuurbescherming (er gelden instandhoudingsdoelstellingen voor deze soort binnen het plangebied), wordt de effectbeoordeling voor deze soort in het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 5) uitgevoerd.

Overigens worden andere op grond van het onderdeel soortenbescherming beschermde soorten gezien de in het plangebied aanwezige habitats niet verwacht.

Ten aanzien van de Drijvende waterweegbree is overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen niet op voorhand uitgesloten.

Figuur 4-1 Verspreiding van juridisch beschermde vaatplanten in het plangebied (rode polygoon). Gele polygoon: begrenzing Natura 2000-gebied “Kempenland-West”. Geleukerde polygoonen: Habitattypen waarvoor in “Kempenland-West” instandhoudingsdoelstellingen gelden.

4.2.2 Zoogdieren

Figuur 4-2 Verspreiding van juridisch beschermde zoogdieren in het plangebied (rode polygoon). Gele polygoon: begrenzing Natura 2000-gebied "Kempenland-West". Gekleurde polygoonen: Habitattypen waarvoor in "Kempenland-West" instandhoudingsdoelstellingen gelden.

Bijvoorbeeld omdat kap van bomen geen onderdeel is van de voorgenomen activiteit, in ieder geval niet van bomen die de functie van verblijfplaats zouden kunnen vervullen. Dit strookt immers niet met aanwijzing als Beekbegeleidend bos op grond van de Habitatrichtlijn, die de bossen langs de beek hebben. Verder maakt de lage verbondenheid van het landschap dat vliegroutes beperkt aanwezig zullen zijn en de belangrijkste foerageergebieden dichtbij de dorpskernen liggen. De Grote Beerze zelf kan uiteraard in gebruik zijn als vliegroute.

Voor, tijdens en na het uitvoeren van het voornemen blijven mogelijk aanwezige vliegroutes, bijvoorbeeld de Grote Beerze zelf, functioneel als vliegroute. Ook verandert de foerageerfunctie van het plangebied niet. De verwachting moet zijn dat het plangebied als foerageergebied als gevolg van de voorgenomen activiteit juist beter geschikt zal zijn als foerageergebied voor vleermuizen, bijvoorbeeld vanwege de verhoogde grondwaterstanden.

Het plangebied is uitgesproken arm aan beschermde zoogdieren (Figuur 4-2). Deels zal sprake zijn van een inventarisatie-effect; voor wat betreft zoogdieren is het plangebied relatief slecht onderzocht.

Vleermuizen

Wat betreft vleermuizen is alléén de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) bekend uit de bebouwde omgeving ten noorden van het plangebied. Laatvlieger is bij uitstek een gebouwbewonende soort. Overigens zijn alle in de (zeer) ruime omgeving van het plangebied bekende vleermuissoorten bij uitstek gebonden aan gebouwen (Possen en van Doveren 2018); het zijn gebouwbewonende soorten. Zoals hiervoor gezegd, is het plangebied wat betreft zoogdieren relatief slecht onderzocht. Dit geldt zeker voor vleermuizen. Uit de beschikbare gegevens (NDFF 2019) blijkt dat het plangebied voor wat betreft vleermuizen te boek staat als "niet onderzocht". Niet uitgesloten is dan ook, dat ook boombewonende soorten in het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Toch is het plangebied zelf in relatie tot de voorgenomen activiteit voor vleermuizen naar verwachting met name van belang als foerageergebied.

Voor de soorten die bekend zijn uit de ruime omgeving van het plangebied, kent dit gebied geen geschikte verblijfplaatsen (gebouwen) die enige relatie hebben met het voornemen. Omdat kap van bomen die wat betreft formaat en leeftijd geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen vanuit het oogpunt van Gebiedsbescherming (zie hoofdstuk 5) niet is toegestaan én niet aan de orde is, zijn ook eventuele effecten op verblijfplaatsen uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Ook zijn waarnemingen van Steenmarter (*Martes foina*) en Bunzing (*Mustela putorius*) bekend (Figuur 4-2). Overigens is het plangebied voor wat betreft grondgebonden zoogdieren beter onderzocht in vergelijking met vleermuizen, namelijk “slecht” tot “redelijk”. Naar verwachting komen beide soorten ruimer voor in het plangebied dan volgt uit de beschikbare gegevens. Ze zijn notoir lastig te inventariseren en worden eenvoudig over het hoofd gezien.

Bunzing komt voor in tal van landschapstypen, maar bij voorkeur in kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten. Dit betekent dat de soort zeker te verwachten is in het plangebied, óók in de natte delen.

Steenmarter is in Nederland veel meer een soort van parkachtige landschappen, vooral in de buurt van dorpen en boerderijen in gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. Het plangebied, zeker de Alluviale bossen, hebben actueel dan ook relatief weinig te bieden voor de Steenmarter.

Verblijfplaatsen van beide soorten bevinden zich in de drogere terreindelen, waar geen maatregelen zijn voorzien. Zo gebruikt Bunzing met name oude hopen van bijvoorbeeld Konijn (*Oryctolagus cuniculus*), Vos (*Vulpes vulpes*) en Das (*Meles meles*), maar ook steenhopen, houtmijten, holle bomen of holten onder boomwortels. Voor de Steenmarter gaat het om boomholtes, takkehopen en dichte struwelen. Hoewel het voornemen geen negatieve invloed heeft op het leefgebied van beide soorten omdat de inrichting in principe kleinschaliger en natuurlijker wordt, is het niettemin goed om voldoende rekening te houden met beide soorten. Zo is zeker dat geen sprake kan zijn van overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen. Het werk in voor de soorten geschikt biotoop wordt dan ook buiten de periode dat beide soorten jongen hebben (maart - juli) en in één richting uitgevoerd. Dit niettegenstaande de te verwachten verbetering in kwaliteit van het leefgebied na uitvoering van de voorgenomen maatregelen.

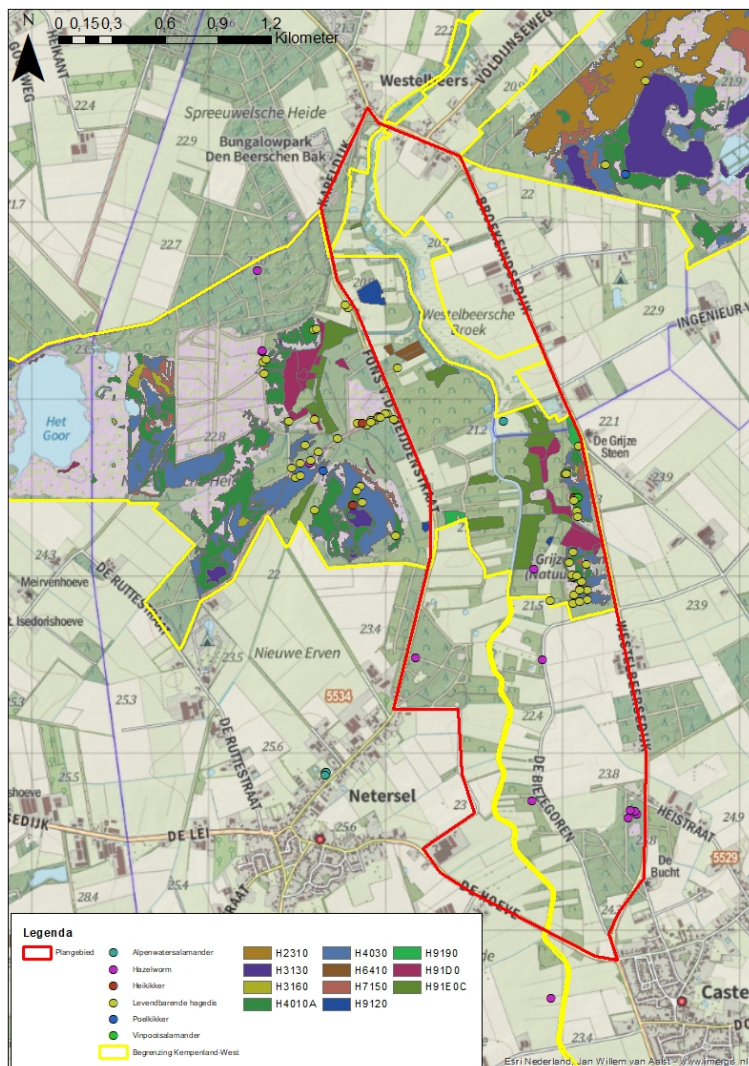
Van de Bever (*Castor fiber*) zijn enkele waarnemingen bekend uit het plangebied. Tijdens veldbezoeken in 2019 zijn sporen van de soort vastgesteld in het noordelijk deel, waar geen ingrepen aan waterlopen zijn voorzien. Effecten op deze soort ten gevolge van het voornemen zijn dan ook uitgesloten. Wel is het verstandig om, gezien de opmars die de soort in Noord-Brabant doormaakt, voorafgaand aan de werkzaamheden te controleren op de aanwezigheid van burchten, daar waar ingrepen voorzien zijn.

Vleermuizen maken gebruik van het plangebied, maar het voornemen betekent geen overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soortgroep¹. Dit geldt ook voor grondgebonden zoogdieren, ten aanzien waarvan desalniettemin wel specifieke maatregelen in acht worden genomen tijdens de uitvoering.

¹ Omdat overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soortgroep niet aan de orde is, is aanvullend onderzoek naar het gebruik van het plangebied door deze soortgroep niet nodig. Dit verandert, uiteraard, wanneer de uitgangspunten voor de beoordeling alsnog veranderen.

4.2.3 Amfibieën en reptielen

Beschermde amfibieën en reptielen zijn nagenoeg beperkt tot de heidegebieden buiten het plangebied (Figuur 4-3). Zo beperkt de Levenbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) zich tot de randen van de (vochtige) heidegebieden en zijn Heikikker (*Rana arvalis*) en Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) bekend uit de vennen in deze gebieden. Deze liggen ver buiten bereik van de op grond van het voornemen uit te voeren maatregelen. Ook hier geldt dat dit beeld voor de hand ligt, gezien de ecologie van de betreffende soorten maakt dat voor deze soorten nauwelijks geschikt leefgebied aanwezig is binnen het plangebied. Daar waar ingrepen aan watergangen voorzien zijn, zijn de relevante soorten niet bekend. Overigens is aannemelijk dat algemeen voorkomende soorten als Bruine kikker (*Rana temporaria*) of Gewone pad (*Bufo bufo*) algemeen voorkomen in het plangebied. Voor deze soorten geldt in Noord-Brabant in geval van ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling. Overigens geldt ten aanzien van reptielen dat het plangebied “goed” onderzocht is op het voorkomen van beschermde soorten, voor amfibieën zijn de gebieden met de hoogste verwachtingswaarde (natuurgebieden) “goed” onderzocht, daarbuiten is het plangebied “slecht” onderzocht (NDFP 2019).

Figuur 4-3 Verspreiding van juridisch beschermde amfibieën en reptielen in het plangebied (rode polygoon). Gele polygoon: begrenzing Natura 2000-gebied “Kempenland-West”. Gekleurde polygoonen: Habitattypen waarvoor in “Kempenland-West” instandhoudingsdoelstellingen gelden

Opvallend is het voorkomen van de Hazelworm (*Anguis fragilis*) verspreid door het plangebied, ook daar waar maatregelen aan watergangen zijn voorzien (Figuur 4-3). Hoewel het aantal biotopen waarin de soort voor kan komen vrij breed lijkt -van tuinen tot bossen tot heidegebieden- is dit alleen aan de orde wanneer de luchtvochtigheid voldoende hoog is, voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn en de structuurrijkdom voldoende hoog is (Creemers en van Delft 2009). Het voorkeurs habitat bestaat voor de Hazelworm uit gebieden met voldoende gevarieerde structuur in de vegetatie, met hopen en gaten in de (zachte) grond, stenen, afval, dan wel andere dichte bodemvegetatie waarin de dieren kunnen graven (Creemers en van Delft 2009). Stumpel (1985) voegt hieraan toe dat de voorkeur uit gaat naar bosgebieden met lagere bomen, of wanneer deze hoger zijn, met veel open plekken of bosranden met een zuid(west)elijke expositie. Bovendien ontbreekt de struiklaag in deze bossen en is het de kruidlaag die door haar variatie zorgt voor de aanwezigheid van zon- en schuilplekken. Voor de Alluviale bossen ligt het voorkomen niet direct voor de hand, gezien het zoals voorgaande laat zien toch een soort van drogere bostypen is.

Als zodanig illustreert dit de verdrogingsproblematiek in deze bossen.

Op één locatie raakt het voornemen de bekende verspreiding van de Hazelworm. Het gaat om het dempen van rabatten, natte elementen die voor de Hazelworm ongeschikt zijn. Door hier te werken in de actieve periode van de Hazelworm (maart tot en met september) en de werkzaamheden in één richting uit te voeren wordt voorkomen dat ten aanzien van deze soort onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen worden overtreden.

Ten aanzien van juridisch beschermde amfibieën en reptielen is met inachtneming van enkele maatregelen tijdens de uitvoering overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen uitgesloten.

4.2.4 Broedvogels

Het plangebied is uiteraard geschikt voor tal van meer algemene broedvogels, bijvoorbeeld broedvogels van sloten en beken of bossen. Met name tijdens de uitvoering kan sprake zijn van verstoring van in gebruik zijnde nesten, hetgeen een overtreding van verbodsbepalingen betekent ten aanzien waarvan geen ontheffing wordt verleend. Inmiddels zijn echter tal van maatregelen geformuleerd, waardoor voornoemde overtreding van verbodsbepalingen kan worden voorkomen, waaronder:

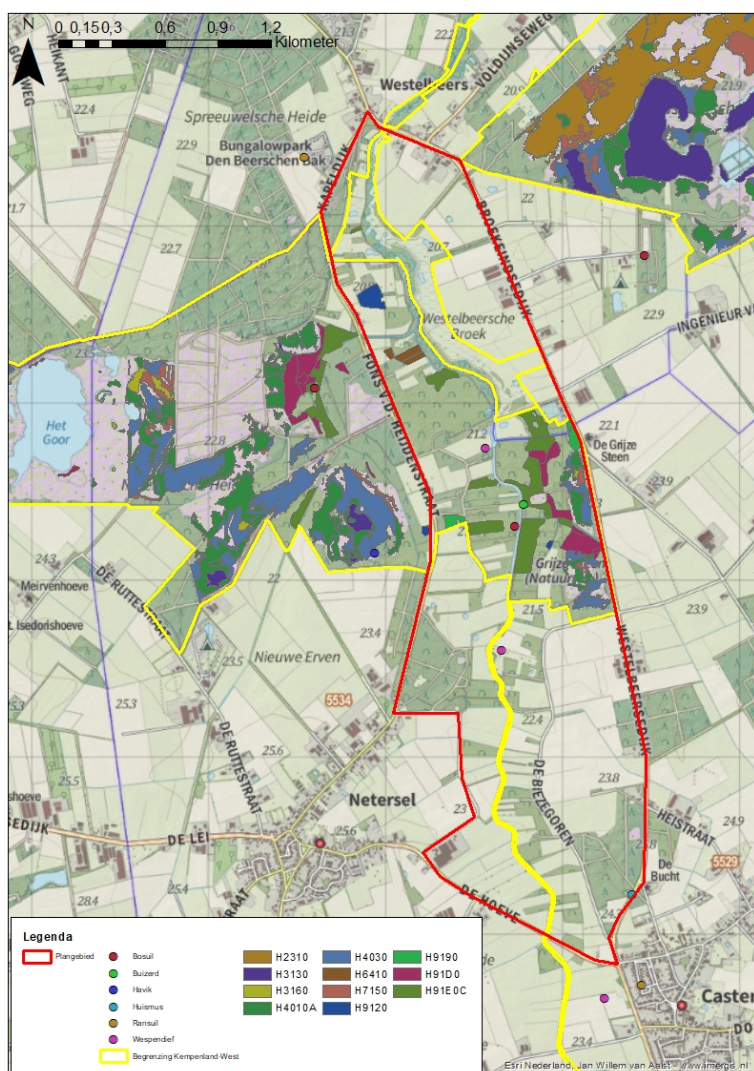
- Niet werken tijdens het broedseizoen (globaal half maart – half juli);
- Daar waar niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, het biotoop ongeschikt maken voor broeden vogels voorafgaand aan het broedseizoen en dit gebied vervolgens ongeschikt houden door bijvoorbeeld regelmatige aanwezigheid van mens en machine (bijvoorbeeld continu doorwerken);
- Werken onder ecologische begeleiding, waarbij een ter zake kundig ecooloog bekijkt waar gewerkt kan worden.

Door deze inmiddels vergaand uitgekristalliseerde maatregelen in acht te nemen, wordt ten aanzien van broedvogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is, voorkomen dat sprake kan zijn van overtreding van verbodsbepalingen.

Naast broedvogels waarvan de verblijfplaats alleen gedurende het actieve broedseizoen beschermd is, geniet de verblijfplaats van een aantal soorten, bijvoorbeeld Buizerd (*Buteo buteo*) jaarrond bescherming. De soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is en die bekend zijn uit het plangebied, zijn opgenomen in figuur 4-4². Hierbij zijn alleen die waarnemingen uit de NDFF gebruikt, die aanleiding geven een territorium te vermoeden. Omdat de waarnemingen géén betrekking hebben op daadwerkelijk gevonden nesten, zijn de stippen in figuur 4-4 niet te interpreteren als nestlocatie.

² De nesten van Bosuil (*Strix aluco*) zijn alléén dan jaarrond beschermd, wanneer hier een zwaarwegende ecologische reden voor bestaat. Omdat deze soort vaak over het hoofd wordt gezien, is hij toch in deze notitie opgenomen.

Figuur 4-4 Territorium-indicerende waarnemingen van soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is in het plangebied (rode polygoon). Gele polygoon: begrenzing Natura 2000-gebied "Kempenland-West". Geleurede polygoonen: Habitattypen waarvoor in "Kempenland-West" instandhoudingsdoelstellingen gelden

De territorium-indicerende waarnemingen van Wespandief (*Pernis apivorus*) zijn wat verrassend, gezien het een soort is die typisch broedt in oudere, loof- en gemengde bossen, die in het plangebied goeddeels ontbreken ter plaatse van de stippen. Als foerageergebied zijn deze gebieden meer geschikt. Daarnaast is territorium-indicerend gedrag waargenomen van Buijzard en Bosuil (*Strix aluco*) ter plaatse van de Alluviale bossen. Hier zijn zeker vaste verblijfplaatsen van deze soorten te verwachten. Echter, het dempen van de rabatten heeft hiermee geen directe relatie. Kap van bomen van voor deze soorten geschikt formaat is immers niet voorzien³. Het vernatten van de bossen zal allicht leiden tot het sterven van bomen, maar dit is voor beide soorten niet ongunstig. Voor Bosuil kan dit zelfs gunstig zijn, gezien afgebroken bomen dienst kunnen doen als nestgelegenheid.

Voor alle soorten die naar voren komen uit figuur 4-4 kan het plangebied dienst doen als foerageergebied. Echter, de te verondiepen sloten en te dempen rabatten vormen geen essentieel onderdeel van dit foerageergebied. Verder zal de meer natuurlijke inrichting van het plangebied na uitvoering van het voornemen leiden tot een toegenomen kwaliteit van het leefgebied, waar de productiviteit groter is.

Ten aanzien van broedvogels is met inachtneming van enkele maatregelen tijdens de uitvoering overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen uitgesloten.

³ Het is uiteraard verstandig om, in geval van kap van bomen van enige omvang, in ieder geval voorafgaand aan de kap te controleren op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Deze werkwijze wordt dan vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

4.2.5 Overige soortgroepen

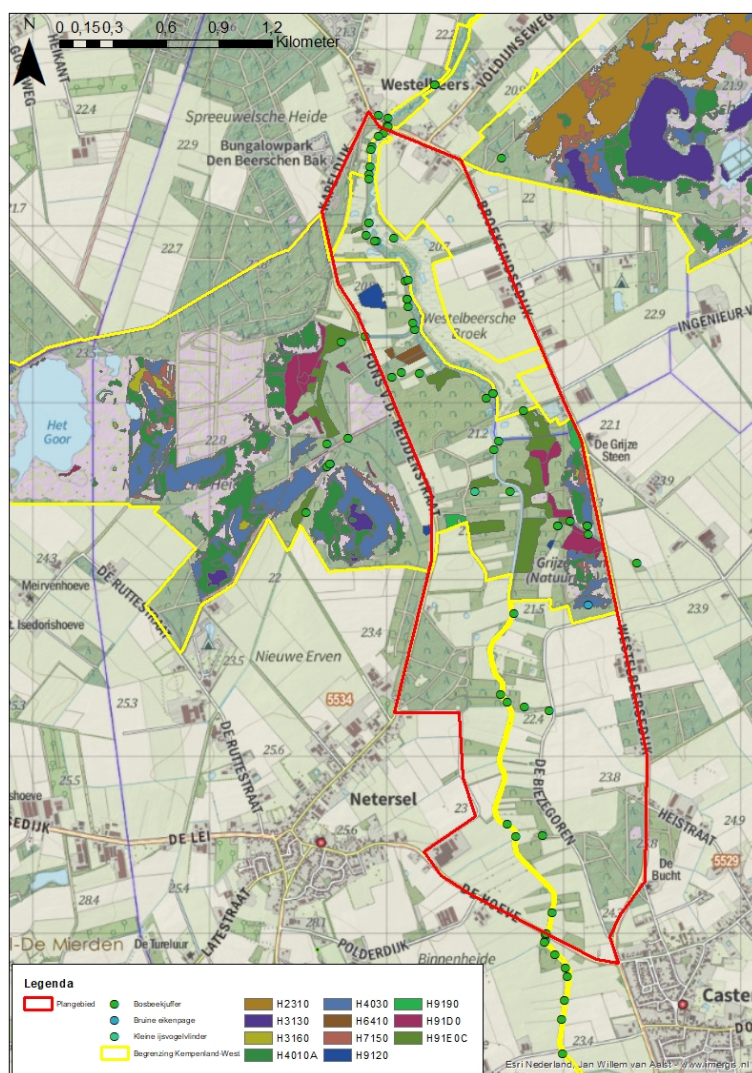
Wat betreft soorten behorend tot overige soortgroepen zijn juridisch beschermde soorten nagenoeg afwezig (Figuur 4-5), Bruine eikenpage (*Satyrium ilicis*), Kleine ijsvogelvinder (*Limnitis camilla*) en Bosbeekjuffer (*Calopteryx virgo*) uitgezonderd.

Met name de Bosbeekjuffer heeft een relatie met het voornemen. Om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen, dient rekening gehouden te worden met de soort bij het herprofilen van de Grootte Beerze. Immers, zoals figuur 4-5 laat zien, is herkolonisatie vanuit benedenstroomse gebieden moeizaam.

Met de soort wordt rekening gehouden door voorafgaand aan de werkzaamheden de relevante delen van de watergang af te vissen met een macrofaunanet en deze over te zetten naar geschikt habitat dat buiten de reikwijdte van de ingrepen valt. Bij voorkeur bovenstrooms (indien mogelijk), zodat herkolonisatie zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt. Vervolgens wordt zoveel mogelijk in één richting gewerkt en worden de werkzaamheden zoveel mogelijk uitgevoerd in de periode mei – juli. Dat is de periode dat de larven uitsluipen. Omdat de larven van de Bosbeekjuffer een of twee keer in het water overwinteren, zijn gedurende deze periode zo min mogelijk larven in het water aanwezig.

Hoewel beschermde vissen niet bekend zijn uit (de omgeving van) het plangebied, is het aan te bevelen om de hiervoor beschreven werkwijze (dempen en verondiepen in één richting en wel in de richting van de Grootte Beerze) in acht te nemen, de zorgplicht in acht te nemen, de zorgplicht in acht te nemen.

Ten aanzien van juridisch beschermde vissen en ongewervelden is met inachtneming van enkele maatregelen tijdens de uitvoering overtreding van onder de Wet natuurbescherming geformuleerde verbodsbepalingen uitgesloten.

Figuur 4-5 Verspreiding van juridisch beschermde vissen (niet aanwezig) en ongewervelden in het plangebied (rode polygoon). Gele polygoon: begrenzing Natura 2000-gebied "Kempenland-West". Gekleurde polygoonen: Habitattypen waarvoor in "Kempenland-West" instandhoudingsdoelstellingen gelden

4.2.6 Zorgplicht

De zorgplicht die onderdeel is van de Wet natuurbescherming vraagt nadrukkelijk om óók rekening te houden met soorten die geen juridische bescherming genieten of ten aanzien waarvan een vrijstelling geldt.

In voorliggende context gaat het niet om soort(groepen) die in voorgaande nog niet aan bod zijn gekomen (Possen en van Doveren 2018). De reeds geformuleerde maatregelen zijn dan ook voldoende om invulling te geven aan de zorgplicht. Aanvullende maatregelen zijn niet nodig.

4.3 Resumé effectbeoordeling soortenbescherming

Paragraaf 4.3 is Voorgaande is samengevat in tabel 4-1.

Tabel 4-1 Resumé effectbeoordeling

Soortgroep	Hier relevante soort(groepen)	Functie leefgebied	Overtreding verbodsbepaling
Vaatplanten	Drijvende waterweegbree	Kernleefgebied	Mogelijk artikel 3.5, maatregelen noodzakelijk (zie hoofdstuk 5)
Zoogdieren	Bunzing, Steenmarter, vleermuizen	Deels geschikt als leefgebied	Nee, met maatregelen
Amfibieën en reptielen	Hazelworm	Leefgebied	Nee, met maatregelen
Broedvogels	-	Broedterritorium	Nee, met maatregelen
Ongewervelden	Bosbeekjuffer	Kernleefgebied	Nee, met maatregelen

Samenvattend geldt, dat een ontheffing op het gebied van bescherming van soorten niet aan de orde is, waarbij voor enkele soortgroepen maatregelen in acht genomen moeten worden tijdens de uitvoering.

Niettegenstaande voorgaande is het uitvoeren van de hier voorgenomen activiteit opgenomen in het beheerplan voor “Kempenland-West” (Provincie Noord-Brabant 2017a). Op grond van onder meer artikel 3.8 lid 7 sub a en b volgt dat ten aanzien van het voornemen een vrijstelling geldt van ontheffingsplicht op grond van de Wet natuurbescherming.

Niettemin is het verplicht om -ondanks eerder genoemde vrijheden- ook vanuit soortenbescherming voldoende rekening te houden met de soort, bijvoorbeeld door maatregelen te treffen die terugkeer van de soort in het plangebied vergemakkelijken. Dergelijke maatregelen zijn in voorgaande uitgewerkt en in de tijd uitgewerkt in tabel 4-2.

Het geheel overziend is als het gaat om soortenbescherming een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

Tabel 4-2 Maatregelen in de tijd en de belangrijkste activiteit waar de beperkingen betrekking op hebben. Oranje: Zoveel mogelijk niet werken in voor de relevante soort(groep) geschikt habitat, of werken onder ecologische begeleiding. Groen: in beginsel geen sprake van knelpunten of maatregelen in deze periode

Maand	Soortgroep	Activiteit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Zoogdieren	Dempen rabatten	Green	Green	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Green	Green	Green	Green	Green
	Amfibieën en reptielen	Dempen rabatten	Orange	Orange	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Orange	Orange	Orange
	Broedvogels	Alle	Green	Green	Green	Orange	Orange	Orange	Orange	Green	Green	Green	Green	Green
	Ongewervelden	Hermeandering	Orange	Orange	Orange	Orange	Green	Green	Green	Green	Orange	Orange	Orange	Orange

Van belang om vast te stellen in relatie tot tabel 4-2 is dat daaruit *niet* af te leiden is, dat in bepaalde periodes niet gewerkt kan worden. Zoals uit voorgaande paragrafen blijkt, is in de oranje periode sprake van aanvullende maatregelen die voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden. Zoals wel vaker in natuurgebieden, is geen periode aan te wijzen waarin met natuurwaarden géén rekening hoeft te worden gehouden.

Tabel 4-2 laat zien dat augustus de optimale periode is om de werkzaamheden te beginnen en vanaf dat moment zo continue mogelijk door te zetten. Op dat moment is de kans op verstoring van broedende vogels significant afgenomen, terwijl ongewervelden en amfibieën en reptielen nog actief zijn en dus kans hebben om de werkzaamheden te ontwijken. Tegelijkertijd blijft zo voldoende werktijd over vóór het “hoogwaterseizoen”. Het is van belang dat de hiervoor omschreven, soort-specifieke maatregelen, integraal onderdeel worden van de uitvoering in het veld (bijvoorbeeld wegvangen van macrofauna, in één richting werken en dergelijke). Uiteraard dient een en ander te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol en wordt de uitvoering in het veld overzien door een ter zake kundig ecooloog. Anders gezegd: er wordt gewerkt onder ecologische begeleiding. Overigens is dit de manier waarop Waterschap De Dommel standaard werkt in geval van beekherstelprojecten.

5 Effectbeoordeling gebiedsbescherming

5.1 Effectbeoordeling in algemene zin

Van belang in relatie tot de wet natuurbescherming is, zoals in voorgaand hoofdstuk gezegd, dat het hier voorliggende voornemen onderdeel is van het Natura 2000 beheerplan voor “Kempenland-West” (Provincie Noord-Brabant 2017a)⁴. Daarmee heeft deze maatregel te gelden als een “handelingen die [is] beschreven in en [wordt] verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid [Wet natuurbescherming]”. Dit betekent dat voldaan wordt aan de voorwaarden uit artikel 2.9 lid 1, namelijk dat het voornemen onderdeel is van een beheerplan. Conform artikel 2.9, 2.8 en 2.7 van de Wet natuurbescherming, kan het voornemen dan ook zónder aanvullende toetsing worden uitgevoerd. In het beheerplan is immers aangetoond dat de betreffende maatregel noodzakelijk is om de voor het betreffende Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen duurzaam te behalen. Daarbij is ook rekening gehouden met de overige natuurwaarden en belangen in het betreffende Natura 2000-gebied. Bij gevolg stelt de Wet natuurbescherming voorliggend voornemen vrij van verdere toetsing⁵.

5.2 Bepalen relevante storingsfactoren

Iets genuanceerder ligt dit ten aanzien van de Drijvende waterweegbree, die zoals in hoofdstuk 4 aangehaald mogelijk beïnvloed wordt door het voornemen. In het beheerplan voor “Kempenland-West” is ten aanzien van deze soort opgenomen:

“De geplande beekherstelprojecten waar (mogelijk) de Drijvende waterweegbree voorkomt, dienen daartoe een passende beoordeling te doorlopen. Daartegenover staat dat de projecten leiden tot een verbetering van de waterkwaliteit, wat gunstig is voor de Drijvende waterweegbree”.

Het instandhoudingsdoel voor de Drijvende waterweegbree in “Kempenland-West” is behoud van oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied voor behoud van de populatie (Ministerie van Economische Zaken 2013).

Niettegenstaande voorgaande, wordt hier toch aan de hand van de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2019) nagegaan of zeker is dat het uitvoeren van de herstelmaatregel uit het Natura 2000-beheerplan voor “Kempenland-West” niet strijdig is met de voor dit gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

De Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2019), een leidraad voor de effectbeoordeling in het kader van gebiedsbescherming, geeft een negentiental mogelijke storingsfactoren (effecten) waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van onder de Wet natuurbescherming beschermde waarden. Deze 19 storingsfactoren vormen dan ook de basis (leidraad) voor navolgende.

⁴ Zie bijvoorbeeld de tabel op pagina 136 van het beheerplan

⁵ Zie hiervoor ook de brief van Bevoegd Gezag met onderwerp “Vrijstelling Wnb-vergunningherstelmaatregelen na RvS-uitspraak PAS” (d.d. 15-07-2019 met kenmerk C2248905/4554704)

Uit de Effectenindicator volgt, dat in relatie tot de Drijvende waterweegbree (en Beekbegeleidende bossen) en de voorgenomen activiteit in ieder geval rekening moet worden gehouden met de volgende storingsfactoren:

- Oppervlakteverlies (1)⁶
- Verzilting (6)
- Vernatting (9)
- Verandering dynamiek substraat (12)
- Verstoring door mechanische effecten (17)
- Bewuste verandering van soortensamenstelling (19)

Deze storingsfactoren sluiten (uiteraard) goed aan bij de sturende processen die het voorkomen van Drijvende waterweegbree en Beekbegeleidende bossen in de Brabantse beken bepalen, namelijk uittreden van ijzerrijke kwel (9), stroming (12), waterkwaliteit (6, 9, 12) en directe effecten te gevolge van inrichtingswerkzaamheden (1, 17, 19).

Voor de overige storingsfactoren die onderdeel zijn van de Effectenindicator geldt dat ze niet aan de orde zijn als gevolg van de voorgenomen activiteit, dan wel geen relatie hebben met de voor enig Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

Een eerste belangrijk aandachtspunt in dat licht het optreden van directe effecten (zonder uitzondering het gevolg van fysieke ingrepen binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied) en het optreden van effecten via externe werking (Broekmeyer et al. 2005; Broekmeyer 2010; Ministerie van Economische Zaken 2014).

Uit hoofdstuk 3 volgt dat de voorgenomen activiteit plaatsvindt binnen de grenzen van enig onder de Wet natuurbescherming beschermd gebied (Natura 2000-gebied “Kempenland-West”). Storingsfactoren die zien op gevolgen van fysieke ingrepen, zijn ruimtebeslag, versnippering en mechanische effecten (Broekmeyer et al. 2005). Duidelijk is, dat het hermeanderen van de Groote Beerze en het dempen van rabatten raakvlakken heeft met Drijvende waterweegbree en Beekbegeleidende bossen en dat in potentie sprake kan zijn van Oppervlakteverlies (1)⁷ en Mechanische effecten (17). Van Versnippering (2) is geen sprake. Immers, de Groote Beerze blijft als beek in het landschap aanwezig en de abiotische uitgangssituatie voor de Beekbegeleidende bossen wordt sterk verbeterd door de voorgenomen activiteit, waardoor de connectiviteit ten minste gelijk blijft, maar naar verwachting verbetert (cf. Possen 2017; Provincie Noord-Brabant 2019a). Effecten ten gevolge van Versnippering (2) daarvan kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Verzuring en vermessing door depositie van stikstof uit de lucht (3 & 4) is in relatie tot de voorgenomen activiteit nauwelijks relevant. Immers, het betreft een herstelmaatregel, waarbij de abiotische uitgangssituatie die het voorkomen van natuurwaarden waarvoor in Natura 2000-gebied “Kempenland-West” instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd duurzaam worden verbeterd. Kortom: het plangebied is natuurgebied en blijft dat ook. Deze vorm van landgebruik gaat niet gepaard met emissie of depositie van stikstof, waardoor negatieve effecten ten gevolge van Verzuring en vermessing door depositie van stikstof uit de lucht (3 & 4) op voorhand zijn uitgesloten. Dit heeft ook betrekking de emissie van stikstofverbindingen die onlosmakelijk verbonden is met de realisatie van de herstelmaatregelen in het veld. Dit omdat stikstof niet bepalend is voor het duurzaam in standhouden van de natuurwaarden waarvoor “Kempenland-West” is aangewezen (Possen 2017; Provincie Noord-Brabant 2017b).

⁶ Nummers verwijzen naar de getallen gebruikt in de Effectenindicator.

⁷ Getallen tussen haakjes verwijzen naar het nummer van de betreffende storingsfactor in de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2019)

Voor de Beekbegeleidende bossen zijn het bijvoorbeeld hydrologische processen die het voorkomen en de kwaliteit bepalen, waarbij duidelijk is dat hier ten aanzien van dit habitatype ook de voornaamste knelpunten liggen (Possen 2017). Herstel van de abiotische Ausgangssituation, maakt natuurwaarden die in potentie gevoelig zijn voor depositie van stikstof hier minder gevoelig voor worden (het landschapsecologische systeem waarbinnen ze functioneren (de sleutelfactoren) wordt hersteld). Gegeven ook de tijdelijkheid van een eventuele depositietoename, het gegeven dat effecten van een te hoge achtergronddepositie pas merkbaar worden wanneer deze tijd heeft gehad te accumuleren in een abiotisch niet optimaal functionerend systeem, terwijl herstel van de abiotische Ausgangssituation het resultaat is van de voorgenomen activiteit, maakt dat de op standplaatsniveau verwaarloosbare depositiebijdrage niet leidt tot een ecologische doorwerking op het niveau van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Uitgesloten is dan ook, dat hiervan enig negatief op de voor enig Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen vanuit kan gaan.

De voorgenomen activiteit vindt plaats in een landschap dat bij uitstek zoet water kent. Negatieve effecten ten gevolge van Verzoeting (5) zijn dan ook niet aan de orde. Dit geldt ook voor verzilting (6). In dit deel van Nederland kan dat alleen aan de orde zijn bij winning van (diep) grondwater, hetgeen geen onderdeel is van de voorgenomen activiteit. Ook van verontreiniging is geen sprake op grond van de voorgenomen activiteit, die alleen ziet op aanpassing van de waterhuishouding en niet op, bijvoorbeeld, lozingen en dergelijke. Bij gevolg kunnen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van enig onder de Wet natuurbescherming beschermd gebied als gevolg van Verzoeting, Verzilting en Verontreiniging op voorhand worden uitgesloten.

De voorgenomen activiteit beoogt een meer natuurlijk waterregime in het beekdal van de Grote Beerze te bewerkstelligen. Dit betekent, conform beheerplan (Provincie Noord-Brabant 2017a), uiteraard aanpassing van de waterhuishouding en Vernatting (9). Verdroging (8) is hier geen onderdeel van. Effecten ten gevolge van Verdroging zijn dan ook op voorhand uit te sluiten. Van vernatting is uiteraard wel sprake. De voorgenomen activiteit beoogt immers vernatting ten bate van abiotisch herstel.

Uit de Effectenindicator volgt dat de natuurwaarden ten aanzien waarvan in Natura 2000-gebied "Kempenland-West" instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd, in beginsel niet gevoelig zijn voor effecten van geluid, licht, trillingen of optische verstoring zoals die te verwachten zijn op grond van de voorgenomen activiteit. Dit onder meer omdat daar waar ingrepen zijn voorzien, geen natuurwaarden ten aanzien waarvan instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd aanwezig zijn. Daar waar dit wel het geval is, bijvoorbeeld nabij Beekbegeleidende bossen (H91E0C), volgt uit de Nationale Database Flora en Fauna dat relevante kenmerkende soorten voor beide habitatypen ten minste de afgelopen tien jaar niet bekend zijn uit het plangebied (NDFP 2019). Denk bij relevante kenmerkende soorten aan amfibieën of vogels. Planten zijn in beginsel niet gevoelig voor de hier beschouwde storingsfactoren. Voorgaande betekend, ook gegeven de tijdelijkheid van de ingreep waarbij zoals uit hoofdstuk 3 volgt in betekende mate rekening gehouden wordt met flora- en fauna, dat geen sprake kan zijn van effecten ten gevolge van geluid, licht, trillingen of optische verstoring.

Samenvattend kunnen effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van enig Natura 2000-gebied als gevolg van verstoring door geluid, licht, trillingen en optische verstoring op voorhand worden uitgesloten.

De voorgenomen activiteit voorziet niet in de introductie van soorten of bewuste verandering van de soortensamenstelling zoals bedoeld in de Effectenindicator (Broekmeyer et al. 2005). Hierdoor kunnen negatieve effecten als gevolg van verandering in populatiedynamiek (18) en bewuste verandering van soortensamenstelling (19) op voorhand worden uitgesloten.

Samenvattend zijn navolgende storingsfactoren ten aanzien van het hier voorliggende initiatief mogelijk aan de orde omdat op grond van de voorgenomen activiteit een veranderingen optreedt in gebruiksvormen die hierop van invloed zijn, dan wel eventuele storingscontouren reiken tot enig Natura 2000-gebied:

- Oppervlakteverlies (1)⁸
- Vernatting (9)
- Verandering dynamiek substraat (12)
- Verstoring door mechanische effecten (17)

Of inderdaad sprake is van negatieve effecten, wordt in navolgende paragraaf in detail afgewogen.

Voor de hierboven niet genoemde storingsfactoren, is uitgesloten dat deze als gevolg van de voorgenomen activiteit kunnen leiden tot negatieve effecten op de voor enig Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Tevens is géén aanleiding gevonden te vermoeden dat voorliggende activiteit leidt tot enig effect dat niet reeds in voorgaande 19 storingsfactoren is gevangen.

5.3 Effectbeoordeling

5.3.1 Oppervlakteverlies (1) en Vernatting (9)

De storingsfactor Oppervlakteverlies (1) is mogelijk aan de orde als het gaat om de instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd ten aanzien van Drijvende waterweegbree (H1831) en Beekbegeleidende bossen (H91E0C) in “Kempenland-West”.

De loop van de Groote Beerze wordt in het plangebied over een lengte van circa 2,8 kilometer anders ingericht. Hier zijn ook populaties van de Drijvende waterweegbree aanwezig (Figuur 1-1). Het dempen, verleggen en verondiepen van de Groote Beerze betekent dat de bestaande groeiplaatsen tijdelijk verloren gaan. In beginsel is dit overigens niet in strijd met het ten aanzien van deze soort geformuleerde instandhoudingsdoel (Ministerie van Economische Zaken 2013)⁹.

De bestaande loop van de Groote Beerze zal in vrijwel het gehele plangebied worden verondiept dan wel verlegd en gedempt (Figuur 1-1), waardoor de bestaande groeiplaatsen binnen het plangebied verdwijnen. Dit kan strijdig zijn met geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Daar staat tegenover dat het voornemen ten aanzien van Drijvende waterweegbree het volgende bewerkstelligt:

- Het peil van de beek blijft beneden de stijghoogte van het grondwater, waardoor verzekerd is dat kwel zal blijven uittreden in de beek (cf. herstelmaatregelen in Lucassen et al. (2007)). Anders gezegd: de beek blijft het laagste punt in het landschap, waardoor alle toestromen (kwel)water hierlangs zal worden afgevoerd (Possen 2017). Dit maakt dan ook dat dit kwelwater uittreedt in het beekprofiel, de groeiplaats van de Drijvende waterweegbree.
- Toegenomen lengte van de waterloop door hermeandering, waardoor het areaal potentieel geschikt biotoop niet afneemt.
- Het meer natuurlijk maken van het beekdal van de Groote Beerze in het plangebied zorgt voor een toegenomen differentiatie in groeiplaatsen, waardoor de kans op vestiging en ontwikkeling niet alleen wordt vergroot, maar ook robuuster wordt.

⁸ Nummers verwijzen naar de getallen gebruikt in de Effectenindicator.

⁹ Voor de uitvoering van beekherstelprojecten is tijdelijke achteruitgang van het habitatype H3260A, waar Drijvende waterweegbree doorgaans onderdeel van is, toegestaan binnen de huidige begrenzing van het Natura 2000-gebied tot het moment dat de begrenzing is aangepast aan de nieuw ontstane situatie door middel van een wijzigingsbesluit. Binnen de nieuwe begrenzing dient dan ten minste geen achteruitgang meer te zijn van dit habitatype ten opzichte van de situatie ten tijde van vaststelling van het huidige aanwijzingsbesluit.

Voorgaande draagt bij aan het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (Provincie Noord-Brabant 2017a).

In Noord-Brabant is de Drijvende waterweegbree zo goed als gebonden aan beken die ontspringen op het Kempisch Hoog. Hier bevindt zich dan ook het zwaartepunt van de Nederlandse populatie (Provincie Noord-Brabant 2017a), waarbinnen de Grote Beerze een rol vervult. In dat licht is de nabijheid van het Kempisch Hoog van belang: dit is de bron voor het ijzerrijke kwelwater dat ervoor zorgt dat de voedselarme milieus in de Grote Beerze duurzaam voor kunnen komen in weerwil van de hoge nutriëntenbelasting van deze beek. Hierdoor kan de Drijvende waterweegbree zich handhaven. Grondwater is ook een van de sleutelfactoren voor het voorkomen van Bekbegeleidende bossen in “Kempenland-West” (cf. Possen 2017).

Het ligt daarom voor de hand dat het voornemen in ieder geval niet moet leiden tot een afname van de kweldruk in het plangebied. Dit zou uiteindelijk leiden tot verdwijnen van geschikte standplaatsen en oppervlakteverlies. Echter, zoals hiervoor reeds aannemelijk gemaakt neemt de stijghoogte van het grondwater toe (het plangebied wordt natter), terwijl de beek zelf het laagste punt in het landschap blijft, waardoor het toestromende water nog steeds hierlangs zal worden afgevoerd. Hierdoor mee is het uitreden van kwel verzekerd, waardoor negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor Drijvende waterweegbree (H1831) en Beekbegeleidende bossen (H91E0C) zijn uitgesloten.

Rest het verlies aan oppervlakte door het wijzigen van de loop en het profiel van de beek. Getuige figuur 3-1 is dit alleen van belang in relatie tot Drijvende waterweegbree (H1831). In voorliggende rapportage wordt aangenomen dat het verlies van nu aanwezige waterplanten in principe volledig zal zijn. Van belang is dat het gaat om een tijdelijk effect.

In het nabijgelegen, hydrologisch vergelijkbare beekdal van de Kleine Beerze, is in 2008 vergelijkbaar beekherstel uitgevoerd, waarbij ook populaties van de Drijvende waterweegbree verloren zijn gegaan. Overigens zijn daar planten uit de oude beek, overgezet naar de nieuwe beekloop. Monitoring heeft laten zien dat de soort zeer goed in staat was de nieuwe beekloop te koloniseren (Schippers et al. 2012). Het jaar na uitvoering van de werkzaamheden (2009) profiteerde de Drijvende waterweegbree als pioniersoort van het kale substraat en breidde zich sterk uit in de nieuw gegraven waterlopen. In navolgende jaren nam de soort af als gevolg van het gevoerde maai- en begrazingsbeheer. Na aanpassingen aan het beheer liet de soort in 2012 weer een spectaculaire toename zien, waarbij hij voorkwam in 90% van de gemonitorde trajecten (Schippers et al. 2012; Waterschap De Dommel 2014).

Voorgaande is van belang, niet alleen omdat het aantoont dat Drijvende waterweegbree goed in staat is om nieuw gegraven beektrajecten te koloniseren. Daarbij is ook van belang dat bovenstrooms van het plangebied, populaties van de Drijvende waterweegbree aanwezig zijn (Figuur 1-1), van waaruit het plangebied na voltooiing van de werkzaamheden weer gekoloniseerd kan worden. Verspreiding van zaden via het water -dus in stroomafwaartse richting- is één van de manieren van zaadverspreiding van bijvoorbeeld Drijvende waterweegbree (Lucassen et al. 2007 en referenties daarin). Naast overzetten van planten, is hier daarmee ook een natuurlijk mechanisme voor herkolonisatie beschikbaar. Daarnaast vormt de Drijvende waterweegbree een langlevende zaadbank in de waterbodem (Lucassen et al. 2007 en referenties daarin), waardoor zaden via natuurlijk sedimenttransport stroomafwaarts worden verplaatst. Ook zonder aanvullende maatregelen is de verwachting dan ook dat Drijvende waterweegbree (H1831) binnen 3 jaar na uitvoering van de maatregelen weer in het plangebied aanwezig zullen zijn.

Hierbij is uiteraard ook van belang dat de standplaatscondities na uitvoering van het beekherstel verbeteren, zoals eerder betoogd. Zo zorgt het meer natuurlijk functioneren van het beekdal van de Groote Beerze voor een hogere diversiteit aan groeiplaatsen, waaraan ook het meer natuurlijke transport van sediment een belangrijke bijdrage leveren. In overeenstemming met de bekende literatuur (samengevat in Lucassen et al. (2007)) laten ervaringen met eerdere beekherstelprojecten (Schipper et al. 2012; Waterschap De Dommel 2014) zien dat de Drijvende waterweegbree zich onder deze omstandigheden vestigen én uitbreiden.

Ten slotte geldt dat de instandhoudingsdoelstellingen niet geformuleerd zijn voor het plangebied alleen, maar voor heel “Kempenland-West”, waarbij van belang is dat de soort in andere delen van het gebied aanwezig blijft, waar door eerder beekherstel uitbreiding is opgetreden¹⁰.

Omdat:

- uitvoering van beekherstelprojecten conform het Natura 2000-beheerplan nodig is om te kunnen voldoen aan de voor “Kempenland-West” geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (Provincie Noord-Brabant 2017a);
- uit de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen volgt dat voor de uitvoering van beekherstelprojecten tijdelijke achteruitgang van Drijvende waterweegbree (H1831) en Beken en rivieren met waterplanten (H3260A) is toegestaan (Ministerie van Economische Zaken 2013);
- aannemelijk gemaakt is dat inderdaad sprake is van een tijdelijke achteruitgang na beekherstel. Immers, de abiotische condities (waterkwaliteit, kwel, dynamiek substraat) voor Drijvende waterweegbree (H1831), Beekbegeleidende bossen (H91E0C) en Beken en rivieren met waterplanten (H3260A) worden verbeterd, het beschikbare areaal wordt vergroot, monitoring voor eerdere projecten (in relatie tot H1831) heeft laten zien dat hervestiging daadwerkelijk en snel plaats vindt (Schipper et al. 2012; Waterschap De Dommel 2014) en sprake is van een gezonde, stabiele zaadbron bovenstrooms (Schipper et al. 2012; Waterschap De Dommel 2014).

wordt geconcludeerd dat het voorgenomen beekherstel niet strijdig is met ten aanzien van Drijvende waterweegbree (H1831), Beekbegeleidende bossen (H91E0C) en Beken en rivieren met waterplanten (H3260A) in “Kempenland-West” geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

Niettemin voorgaande conclusie kunnen aanvullende mitigerende maatregelen worden getroffen om het tijdelijke effect verder te verkleinen. Hierbij kan gedacht worden aan het volgende:

- Bovenlaag van de waterbodem van die delen waar nu Drijvende waterweegbree (H1831) voorkomt tijdens de uitvoering apart houden en dit materiaal op enkele plekken gebruiken bij de afwerking van het nieuwe tracé van de Groote Beerze. Vanwege de aanwezige, langlevende zaadbank in dit substraat zal dit de ontwikkeling van de gewenste soorten en vegetaties versnellen.
- Hoewel op grond van de uitgevoerde monitoring niets gezegd kan worden over de effectiviteit van deze maatregel bij eerdere beekherstelprojecten, is te overwegen om in aanvulling op voorgaande Drijvende waterweegbree (H1831) in het nieuwe beektracé in te brengen (verplaatsen). Het is dan niet zinvol alle exemplaren over te zetten gezien de hoge kolonisationsnelheid van de soort.
- Het is niet zinvol gebleken om Drijvende waterweegbree (H1831) te verplaatsen naar bijvoorbeeld poelen (Schipper et al. 2012; Provincie Noord-Brabant 2017a). Dit wordt hier dan ook niet langer geadviseerd.
- Verplaatsen gebeurt nadat een nieuw tracé-deel is gerealiseerd en gestabiliseerd en voordat de locaties met Drijvende waterweegbree (H1831) worden gedempt dan wel verondiept. Dit vraagt gefaseerd in tijd en ruimte werken.

¹⁰ Kanttekening hierbij is dat de eerste systematische monitoringsgegevens zijn verzameld in 2009, na uitvoering van het beekherstelproject. Hierdoor ontbreekt een goed beeld van de situatie ten tijde van aanwijzing in 2004. Desalniettemin ligt een uitbreiding van de soort na beekherstel op grond van de beschikbare gegevens voor de hand.

5.3.2 Verandering dynamiek substraat (12)

Het voornemen heeft een meer natuurlijk functioneren van het beekdal van de Grote Beerze tot doel. Onderdeel hiervan is een toename van de gemiddelde stroomsnelheid, hetgeen onlosmakelijk verbonden is met de dynamiek van het substraat. Ten aanzien van de Drijvende waterweegbree geldt juist dat de soort in Noord-Brabant *niet* voorkomt op plekken met stilstaand water, maar gebonden is aan beken waar het water relatief snel stroomt (Schippers et al. 2012; Provincie Noord-Brabant 2017a). Juist een meer natuurlijke dynamiek van het substraat lijkt ervoor te zorgen dat de Drijvende waterweegbree duurzaam voor kan komen (niet overwoekerd raakt) op die plaatsen waar de abiotische omstandigheden voor deze soort gunstig zijn (ijzerrijke kwel uittreedt), dan wel beheer ervoor zorgt dat de soort zich kan blijven handhaven).

Door de beoogde gemiddeld hogere stroomsnelheid neemt de depositie van slib af, waardoor de vestiging van andere, meer concurrentiekrachtige soorten wordt geremd en blijft bovendien meer zandige bodem, waaraan de Drijvende waterweegbree gebonden is, beschikbaar. In de praktijk blijkt dit uit de monitoringsresultaten van al uitgevoerde in hoge mate vergelijkbare beekherstelprojecten waar Drijvende waterweegbree voor kwam (Schippers et al. 2012; Waterschap De Dommel 2014).

Bij gevolg is moet ook hier de conclusie zijn dat geen sprake kan zijn van negatieve effecten op ten aanzien van de Drijvende waterweegbree geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van veranderingen van de dynamiek van het substraat.

5.3.3 Verstoring door mechanische effecten (17)

De Effectenindicator bedoeld met mechanische effecten zaken als betreding, golfslag, luchtwervelingen, bodemverdichting en dergelijke (Broekmeyer et al. 2005). Gezien de Drijvende waterweegbree en Beken en rivieren met waterplanten (H3260A) in het plangebied gebonden is aan het beektracé, waar bedoelde effecten gevangen zijn onder Oppervlakteverlies (1), zijn mechanische effecten daar reeds beoordeeld.

Het dichten van rabatten, kan mogelijk leiden tot effecten ten gevolge van mechanische effecten in relatie tot Beekbegeleidende bossen (H91E0C). Immers, gebleken is dat juist de kanten van de rabatten kunnen dienen als "refugium" voor kenmerkende en mee bijzondere soorten (e.g. van der Burg et al. 2016). Deze gaan bij dichten verloren. Zoals aangehaald, is hier met behulp van verschillende veldbezoeken aandacht aan besteed, waarbij alleen die rabatten fysiek worden gedicht, waar bedoelde soorten niet voor komen. Bovendien laat de situatie ter plaatse werken met groot materieel simpelweg niet toe. Negatieve effecten ten gevolge van mechanische effecten worden dan ook uitgesloten.

5.4 Cumulatie

Onder cumulatieve effecten worden effecten verstaan die optreden wanneer de effecten van een project worden beschouwd in het licht van effecten ten gevolge van andere projecten in de omgeving van hetzelfde Natura 2000-gebied. Hierbij dient rekening te worden gehouden met ontwikkelingen (projecten) waarvoor al een vergunning in het kader van Natuurbeschermingswet 1998 is verleend, maar die nog niet zijn gerealiseerd (AbRvS 16 april 2014, 201304768/1/R2).

Projecten die voldoen aan bovenstaande zijn ten tijde van het schrijven van voorliggende rapportage niet bekend in de ruime omgeving van het plangebied. Er is dan ook geen sprake van negatieve effecten op onder de Wet Natuurbescherming beschermde gebieden als gevolg van cumulatie met andere projecten waarvoor reeds een vergunning in het kader van de deze wet is verleend.

5.5 Resumé effectbeoordeling gebiedsbescherming

Voorgaande heeft laten zien dat het voornemen niet leidt tot negatieve effecten op voor enig Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Niettegenstaande deze conclusie, is het goed om in de uitvoering aanvullende maatregelen te treffen ten aanzien van de Drijvende waterweegbree. Dit om de soort zo goed mogelijk op weg te helpen.

6 Effectbeoordeling Wet natuurbescherming – Houtopstanden

Gezien het voornemen plaats vindt buiten de zogenoemde “Bebouwde kom Boswet”, zijn de kaders van de Wet natuurbescherming van toepassing in geval van kap van bomen. Kap van bomen in de zin van de Wet natuurbescherming is echter geen onderdeel van het voornemen. Immers, kap van bomen in het licht van de Wet natuurbescherming betreft:

- Een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:
  - a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
  - b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Verder laat figuur 6-1 zien dat het nieuwe beektracé op drie plekken overlap heeft met vlakken die op kaart staan als Alluviaal bos (H91E0C). De grote meander in het noorden, betreft een oude meander die nu in het veld nog goed te herkennen is, mede omdat deze geheel vrij van bomen is (zie inzet figuur 6-1). Kap is niet nodig om deze meander te realiseren. Het is, als het ware, “een kwestie van aansluiten”. Dit geldt overigens óók voor de overige twee stukken waar overlap is geprojecteerd.

Anders gezegd: het aansluiten van de meanders gaat niet ten koste van het areaal Alluviaal bos (H91E0C). Niet uitgesloten is evenwel dat kap van een individuele boom mogelijk aan de orde kan zijn. Dit doet echter niet af aan de staat van instandhouding dan wel het duurzaam behalen van het ten aanzien van Alluviaal bos (H91E0C) geformuleerde instandhoudingsdoel. Alleen al niet, omdat dit niet afwijkt van de natuurlijke dynamiek in dergelijke bossen, maar ook niet omdat juist het voornemen een bijdrage levert aan het duurzaam behalen van het geformuleerde instandhoudingsdoel.

Het geheel overziend, is geen sprake van kap van bomen zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming. Een vergunning is niet aan de orde¹¹.

Figuur 6-1 Nieuwe beekloop na beekherstel. Inzet: winterse luchtfoto.

¹¹ Overigens geldt in beginsel ook hier dat vrijstelling van vergunning aan de orde is vanwege het gegeven dat het een maatregel betref, die onderdeel is van een Natura 2000-beheerplan.

7 Effectbeoordeling Natuurnetwerk Brabant

Wat betreft Natuurnetwerk Nederland geldt dat de daar nagestreefde beheertypen (Provincie Noord-Brabant 2019a) overeenkomstig de aanwezige Habitattypen zijn, dan wel hier nauw op aansluiten. In Noord-Brabant geldt dat ten aanzien van Natuurnetwerk Nederland óók rekening moet worden gehouden met externe werking, zoals dit ook het geval is voor Natura 2000-gebieden. Een afweging in het kader van Natuurnetwerk Nederland en de Wet natuurbescherming, onderdeel Gebiedsbescherming is in Noord-Brabant in veel gevallen dan ook nagenoeg uitwisselbaar, zoals ook hier het geval.

Gezien de maatregelen primair worden genomen om (grond)waterafhankelijke beheertypen duurzaam te behouden of te versterken, kan in beginsel geen sprake zijn van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland in het plangebied.

8 Conclusie

Het geheel overziend, maakt voorliggende rapportage duidelijk dat het voornemen niet strijdig is met de bepalingen uit de Wet natuurbescherming dan wel het beleid rondom Natuurnetwerk Brabant.

Zo is er voor wat betreft het onderdeel Soortenbescherming geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen, maar dienen ten aanzien van zoogdieren, amfibieën en reptielen, broedvogels en ongewervelden tijdens de uitvoering maatregelen in acht genomen te worden. Met behulp van deze maatregelen, wordt tevens invulling gegeven aan de zorgplicht zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming.

Dit geldt ook voor het onderdeel Gebiedsbescherming en Natuurnetwerk Nederland. Het voornemen leidt niet tot significant negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen dan wel negatieve effecten op wezenlijke kenmerken en waarden.

Van kan van bomen zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming, onderdeel Houtopstanden is geen sprake.

In algemene zin geldt dat de hier getoetste voorgenomen activiteit op grond van de bepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming is vrijgesteld van vergunning- dan wel ontheffingplicht. Dit omdat het voornemen is opgenomen als maatregelen in het Natura 2000-beheerplan voor “Kempeland-West” en daarmee onder meer heeft te gelden als instandhoudingsmaatregel. Dit geldt niet alleen voor het onderdeel Gebiedsbescherming, maar ook voor de onderdelen Soortenbescherming en Houtopstanden. Daarmee hoeft voor de voorgenomen activiteit dan ook geen vergunning te worden aangevraagd.

Niettegenstaande voorgaande, is het wél noodzakelijk om de hier geformuleerde maatregelen te formaliseren in een ecologisch werkprotocol, dat voorafgaand aan het werk gedeeld wordt met het in te zetten personeel en te allen tijde op het werk aanwezig is. Zo wordt invulling gegeven aan de wettelijke bepalingen uit de Wet natuurbescherming en worden onnodige fouten zoveel mogelijk voorkomen.

Referenties

- Broekmeyer, M. 2010. *Update effectenindicator 2009*. Alterra, Wageningen.
- Broekmeyer, M., E. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins, en C. Vos. 2005. *Effectenindicator Natura 2000-gebieden - Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren*. Alterra, Wageningen. Online beschikbaar: <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/handreikingen/rapport%201375.pdf>.
- van der Burg, R., R. Bijlsma, en R. de Waal. 2016. *Vochtige bossen, tussen verdrogen en nat gaan*. OBN/VBNE, Driebergen.
- Creemers, R., en J. van Delft. 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*. KNNV-Uitgeverij. KNNV-uitgeverij, Naturalis en EIS, Zeist.
- Lucassen, E., P. van den Munckhof, E. Brouwer, en J. Roelofs. 2007. *Een soortenbeschermingsplan voor de Drijvende waterweegbree (Lurioniam natans) in Noord-Brabant*. B-WARE, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken. 2013. *Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Kempenland-West*. Programmadirectie Natura 2000 | PDN/2013-135 | 135 Kempenland-West.
- Ministerie van Economische Zaken, . 2014. *Update effectenindicator Natura 2000 d.d. voorjaar 2014: aanpassing storende factoren vermessing en verzuring door stikstofdepositie uit de lucht in verband met PAS-gegevens*. Online beschikbaar: https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/handreikingen/Toelichting_update_effectindicator_2014.pdf.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. 2019. *Effectenindicator*. Online beschikbaar: <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>; Laatst bezocht January 14, 2019.
- NDFF. 2019. *Nationale Databank Flora en Fauna*. Online beschikbaar: <https://ndff-ecogrid.nl/>; Laatst bezocht February 25, 2019.
- Possen, B. 2017. *Ecohydrologische Quickscan Beersbroek, Steenselaar en Grijze steen*. Royal HaskoningDHV, Eindhoven.
- Possen, B., en C. van Doveren. 2018. *Notitie kansen- en knelpuntenkaart Wet natuurbescherming Grote Beerze (d.d. 4 december 2018, BG2327_T&P_NT_1812041302)*.
- Provincie Noord-Brabant. 2017a. *Natura 2000-beheerplan Kempenland-West*. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- Provincie Noord-Brabant. 2019a. *Natuurbeheerplan Noord-Brabant - Algemene tekst en kaarten*. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- Provincie Noord-Brabant. 2017b. *PAS-analyse Herstelstrategieën voor Kempenland-West*. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- Provincie Noord-Brabant. 2019b. *Verordening Ruimte Noord-Brabant - Geconsolideerde versie januari 2019*.
- Schippers, R., M. Scheepens, J. Bruinsma, en P. van Iersel. 2012. *Drijvende waterweegbree monitoring Kleine Beerze Hoogeloon-Vessem*. Waterschap De Dommel.
- Stumpel, A. 1985. *Het beheer van reptielbiotopen*. *Levende Nat.* 86(6):212–218.
- Waterschap De Dommel. 2014. *Drijvende waterweegbree, monitoring Kleine Beerze hoogeloon-Vessem, een update 2014*. Waterschap De Dommel, Boxtel.